

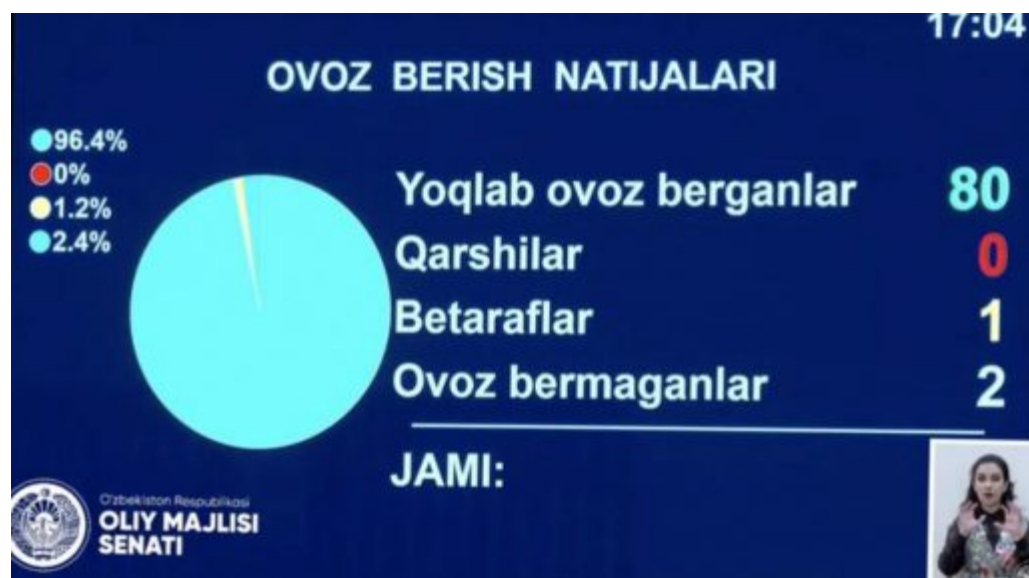
Panečku, to je lekcia pre rádoby demokratické Slovensko a Česko! ÚSTAVNÁ ZMENA V UZBEKISTANE - VÝLUČNE REFERENDOM!

- CZ24 News | 19. března 2023

UZBEKISTAN: Pri svojej inaugurácii 6. novembra 2021 prezident Uzbekistanu Šavkat Mirzijojev signalizoval, že Uzbekistan čaká ústavná reforma. Takto spustený proces sa dostáva do finále.

10. marca 2023 prijala Zákonodarná komora Olij Mažilisu (*dolná komora*) návrh Zákona o Ústave Uzbekistanu (*nová redakcia*). Zo 137 prítomných poslancov 132 hlasovalo za, dvaja poslanci sa zdržali a traja nehlasovali.

Následne Senát Olij Mažilisu (*horná komora*) 14. marca 2023 o 17.04 miestneho času potvrdil rozhodnutie poslancov dolnej komory. Z 83 prítomných senátorov, za hlasovala 80 senátorov, jeden sa zdržal a dvaja nehlasovali.

Výsledky hlasovanie v Senáte. Foto: www.xs.uz

To potvrdenie Senátom znamená aj to, že všeludové referendum o návrhu textu zmien Ústavy Uzbekistanu^[1] sa bude konať dňa **30. apríla 2023**.

Návrh zmien predpokladá, že sa úpravy dotknú cca 65 % jednotlivých článkov Ústavy Uzbekistanu. Celkovo sa zvyšuje aj počet článkov dokumentu, z doterajších 128 sa ich počet zvyšuje na 155 (o 27).

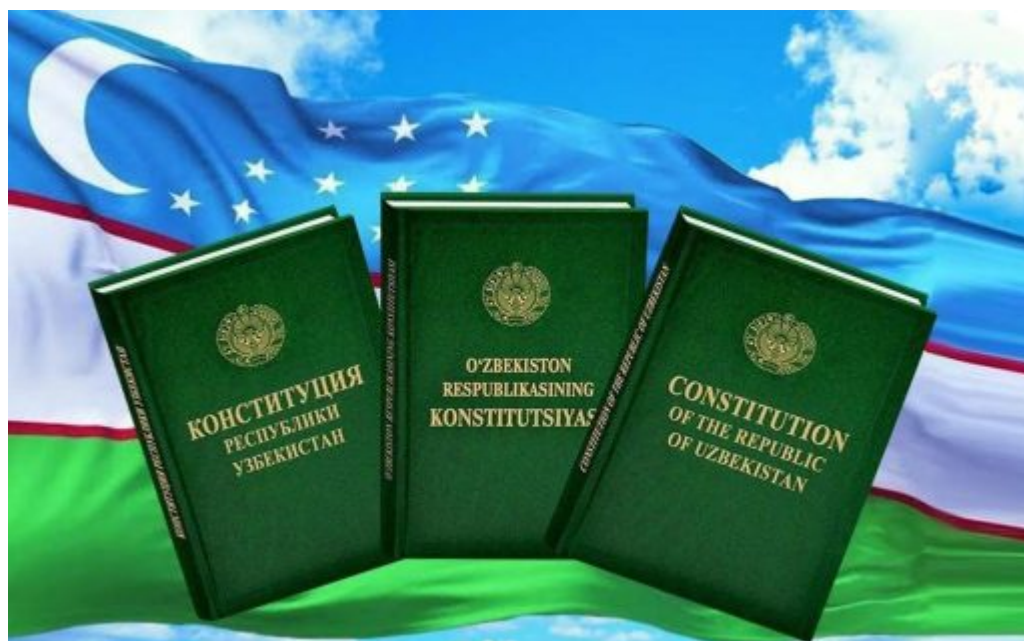
Inak zasadnutie zo Senátu bolo vysielané v priamom TV prenose, aby nebol priestor na prípadné zostrihané diskusie vo virtuálnom priestore.

V čom je zmena?

Hlavné novum ponúkanej zmeny Ústavy Uzbekistanu je v zmene doterajšieho ústavného princípu: *štát-spoločnosť-človek* na ponúkaný: *človek-spoločnosť-štát*.

Ak sa prijme táto novelizácia, Uzbekistan, ktorý je ďaleko v Strednej Ázii, o ktorom tak pokojne hovoríme s demokratickým a ľudsko-právnym dešpektom, sa stane oveľa sociálnejším štátom než napríklad Slovensko.

Samozrejme, diskusia v rámci zmeny Ústavy Uzbekistanu bude (*a je*) aj o tom, či dôjde k zmene konceptu (*čl. 90 Ústavy UZ*), že prezident sa volí na sedemročné obdobie. Zástancovia novelizovaného znenia ponúkajú vysvetlenie, že prijatím nového dokumentu bude možné, aby súčasný prezident, ktorý už čerpá svoju sedemročnicu, mohol kandidovať na ďalšie sedemročné obdobie, čím by – len v tomto prípade a len pre súčasného prezidenta – padla doterajšia limitujúca norma sedemročného prezidentského mandátu.

Z novej redakcie boli vyčiarknuté pôvodné navrhované zmeny článkov týkajúcich sa Karakalpakstanu, ktorý je súčasťou unitárneho Uzbekistanu. Po nepokojoch v tejto republike ostáva v platnosti, že štatút sa nemení vrátane práva na vystúpenie zo zväzku s Uzbekistanom či používania vlastných symbolov (*vlajka a znak republiky*). Lenže, Karakalpakstan je dnes (*a nielen dnes*) 100%-tný poberateľ subvencií a subsidií z rozpočtu Uzbekistanu.

Podľa textu zmenenej Ústavy Uzbekistanu občan nemôže byť zadržaný na viac ako 48 hodín bez súhlasu súdu, alebo nikto nemôže byť z Uzbekistanu vydaný bez súdneho rozhodnutia do jurisdikcie cudzieho štátu.

V navrhovanom dokumente sa vymedzuje právo mladých ľudí na bezplatné štúdium na vysokých školách (*teda právo získania vysokoškolského vzdelania za peniaze štátu*).

V texte novonavrhovanej Ústavy Uzbekistanu je fixované aj to, že Uzbekistan je za striktné dodržiavanie medzinárodne uznaných princípov zabezpečenia suverenity a územnej celostnosti jednotlivých štátov. To potvrdzuje, že Taškent má svoju principiálnu pozíciu vo vzťahu k tomu, ako má fungovať systém medzinárodného práva.

Dôležité je spomenúť aj to, že – ak bude v referende prijatý nový text Ústavy Uzbekistanu – sa mení pozícia oboch komôr Olij Mažilis. Konkrétne sa menia kompetencie Zákonodarnej komory (*zvýšenie z 5-tich na 12*) a Senátu (*zo 14 na 18*). Inak povedané, časť súčasných kompetencií prezidenta v sfére formovania výkonnej a súdnej moci bude odovzdaných zákonodarnej moci. Je to náznak toho, že aj Uzbekistan (*podobne ako susedný Kazachstan*) sa postupne dostáva na paradigmu prechodu zo superprezidentského systému na väčšiu formu prezidentského s perspektívou (*časom*) na to, aby

v Uzbekistane fungoval prezidentsko-parlamentný systém s cieľom prechodu na možný parlamentný systém.

Forma, neforma – táto zmena textácie najhlavnejšieho zákona štátu znamená, že Uzbekistan sa stane **sociálnym štátom** (*de facto už dávno je*) aj *de iure*. Sociálny a právny štát je to, čo sa práve na Slovensku demontuje.

Koncept Nový Uzbekistan

Uzbekistan aj týmto vážnym ústavným krokom v praxi realizuje politický koncept Š. Mirzijojeva s názvom *Nový Uzbekistan*, v ktorom sa o.i. predpokladá, že Stredná Ázia je prioritným smerovaním zahraničnej politiky Uzbekistanu. Program Nový Uzbekistan a v rámci tohto projektu návrh novej Ústavy Uzbekistanu dáva svetu na vedomie aj to, že Uzbekistan je zainteresovaný v tom, aby susedné krajiny v rámci Strednej Ázie boli informované, že nový Uzbekistan je pripravený upevňovať politické a ekonomické vzťahy so susedmi (*týka sa to aj Afganistanu v rámci Centrálnej Ázie*).

Túto pozíciu možno dešifrovať aj ako aktuálnu snahu Taškentu, aby sa malé územné spory (*ktoré majú viac klanový než medzištátny charakter*) pretavili do medzietnických a medzištátnych rozporov a konfliktov.

Nový, novelizovaný, aktualizovaný (*vyberte si podľa chuti*) návrh Ústavy Uzbekistanu, skôr než sa dostal na rozhodnutie všetkového referenda, bol predmetom verejnej diskusie, v rámci ktorej dostala príslušná komisia spracováajúca text cca 220 tisíc návrhov a stanovísk občanov. Podľa dostupných a verejných údajov cca každý štvrtý námet od občanov bol zapracovaný do návrhu. Teda asi päťdesiat tisíc námetov je v návrhu zapracovaných.

Logická otázka

Aj ústavná reforma v Uzbekistane, ktorá sa realizuje prostredníctvom referenda, nás utvrdzuje v tom, že **Slovensko treba čo najskôr vrátiť Slovensku a ľuďom, ktorí tu zatiaľ žijú, vychovávajú svoje deti a pochovávajú svojich starých rodičov!**

Keď to vedia (*akože*) v nedemokratickom, resp. autoritárnom Uzbekistane, prečo by sme to nemali vedieť urobiť v „tejto“ (*akože demokratickej*) krajine plnej nedovzdelaných a plagiátorských elít? A nezabúdajme na to, že tieto dočasné slovenské elity môžu robiť **len to, čo im svojou pasivitou slovenskí občania volíči dovoľia.**

V Uzbekistane sa občania volíči vyjadria k návrhu ústavy. Lenže volíči v Uzbekistane sa nebudú baliť do fólie, nebudú fotografovaní na mítingoch s cieľom následného perzekvovania za názor, nikto ich neogrcia.... Prídu a povedia svoj názor.

Nakoniec počkajme si na tento názor vyslovený **30. apríla 2023**. A potom si môžeme hutnejšie povedať, či je pre občanov Uzbekistanu výhodnejšia demokracia uzbeckého typu, alebo taká plagiátorsko-neduzivá demokracia ako na Slovensku pod vedením zahraničných inštruktorov.

AUTOR: Peter Juza

[ZDROJ](#)